

Stoma Yaşam Kalitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Stoma Yaşam Kalitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31167>

Özet

Yaşam Kalitesi Ölçeği, bir Ostomi (stoma) ile yaşayan bireylerin yaşam kalitesini ve bu durumun getirdiği sosyal, fiziksel ve psikolojik etkileri değerlendirmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, Karadağ, Öztürk ve Çelik (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Toplamda 21 maddeden oluşan bu ölçek, karma bir derecelendirme sistemi kullanarak bireylerin genel memnuniyet düzeylerini ve stoma fonksiyonu, cinsellik, beden imajı gibi spesifik alanlardaki deneyimlerini ölçmektedir. Ölçeğin psikometrik özellikleri, Türk popülasyonunda yüksek güvenilirlik ve geçerlik değerleri göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Stoma, Yaşam Kalitesi, Ostomi, Uyarlama, Psikometri, Beden İmajı, Kronik Hastalık, Stoma Fonksiyonu.

Yazarlar

Karadağ, A., Öztürk, D., Çelik, B.

Amaç

Stoma Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin temel amacı, cerrahi bir işlem sonucu stoma açılmış olan bireylerin bu yeni duruma adaptasyon süreçlerini ve yaşam kalitelerinde meydana gelen değişiklikleri bilimsel yöntemlerle ölçmektir. Ölçek, hem klinik ortamlarda hem de araştırmalarda, stomalı bireylere yönelik bakım ve destek programlarının etkinliğini değerlendirmek için standart bir araç sağlamaktadır.

Bu ölçeğin Türkçeye uyarlanmasındaki spesifik amaç, uluslararası alanda kabul görmüş bir araç, Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, yerel araştırmacılara güvenilir bir ölçüm imkanı sunmaktır. Bu sayede, ostomili hastaların yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik kanıta dayalı müdahalelerin geliştirilmesine katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, stomalı bireylerin yaşam kalitesini çok boyutlu olarak ele alan bir yapıya sahiptir. Ölçülen psikolojik yapı, bireyin genel yaşam memnuniyetini stoma varlığına bağlı olarak değerlendirilen subjektif bir devalendirmedir. Ölçek, fiziksel semptomlar, sosyal ilişkiler, psikolojik stres ve beden imajı algısı gibi kritik alanları kapsar.

Ölçeğin maddeleri, bireyin günlük yaşam aktivitelerini, sosyal ilişkilerini, iş hayatını, cinsel

yaşamın ve stomanın ilevselliğine dair kaygılarını ele alarak stomanın yaşam kalitesi üzerindeki kapsamlı etkisini belirler.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapısının Türk örneğinde de korunduğunu ve maddelerin teorik olarak belirlenen faktörlere uygun şekilde yüklendiğini göstermiştir.

DFA uygulaması, yapısal eşitlik modellemesi için yaygın olarak kullanılan **Lisrel 8.80** programı (Jöreskog ve Sörbom, 2007) kullanılarak yapılmıştır. Bu durum, ölçeğin yapısal geçerliliğinin modern ve kabul görmüş istatistiksel yöntemlerle desteklendiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Stoma Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliliği, **Cronbach α** katsayısıyla değerlendirilmiştir. Tüm ölçek için hesaplanan güvenirlilik katsayısı **0.87** olarak bulunmuştur, bu da ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu işaret etmektedir. Cronbach α değeri, psikometrik açıdan mükemmel kabul edilen sınırlara yakındır.

Alt boyutların güvenirlilik katsayıları da kabul edilebilir düzeydedir:

??/sosyal yaşam alt boyutu için: **0.77**

Cinsellik/beden imajı alt boyutu için: **0.72**

Stoma fonksiyonu alt boyutu için: **0.76**

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 21 maddeden oluşmakta olup, uyarılma çalışmasında 4 temel faktörden meydana geldiği Doğrulayıcı Faktör Analizi ile doğrulanmıştır. Maddeler, bireyin stoma sonrası yaşamındaki farklı zorluk alanlarını temsil eden alt boyutlara dağılmıştır.

Ölçekte yer alan maddelerin alt boyutlara göre dağılımı şöyledir:

Bireyin yaşamından genel memnuniyeti alt boyutu (2 madde)

??/sosyal yaşam alt boyutu (6 madde)

Cinsellik/beden imajı alt boyutu (5 madde)

Stoma fonksiyonu alt boyutu (6 madde)

Ekonomik durum (1 madde)

Cilt tahrihi (1 madde)

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 21 maddelik, kendini raporlama ölçeği. Derecelendirme formatı karma (mixed) yapıdadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ostomi (Stoma) açılmış bireyler.

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışmada spesifik yaş aralığı belirtilmemiştir, ancak ostomili yetkin hastalar hedeflenmiştir).

Popülasyon Detayları: Stoma cerrahisi geçirmiş hastalar (kolostomi, ileostomi veya ürostomi). Çalışmada, Türk hastanelerinde yatan veya ayakta tedavi gören bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: İlk iki madde 0 ile 100 arasında bir görsel analog veya sayısal derecelendirme ölçeği kullanır (0: tam memnuniyetsizliği, 100: tam memnuniyeti). Kalan 19 madde ise 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır (1= asla - 5= her zaman).

Anahtar Kelimeler

Stoma Yaşam Kalitesi, Kolostomi, İleostomi, Ürostomi, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Doğrulama Faktör Analizi.

Yazarlar ve İletişim

Sorumlu Yazar: Deniz Öztürk

Yazar ORCID Tanımlama: Saılanan kaynakta belirtilmemiştir.

Bağıl E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın iletişim adresi: deniz_genc@hotmail.com

Yazma Adresi: Saılanan kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Ölçeğin orijinal uyarlama çalışması 2011 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için yasal izinler ve telif hakları, sorumlu yazar (Deniz Öztürk) veya yayıncı kuruluş (Kolon Rektum Hastalıkları Dergisi) ile iletişime geçilerek teyit edilmelidir. Ölçek, akademik araştırmalarda genellikle yazarlara atıf yapılarak kullanılabilir.

Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [stoma-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Karadağ, A., Öztürk, D. ve Çelik, B. (2011). Ostomili bireylere yönelik Yaşam Kalitesi Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Kolon Rektum Hastalıkları Dergisi*, 2, 173-181.

Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (2007). *LISREL 8.80*. Scientific Software International.

Stoma Yaşam Kalitesi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri yerine, kaynakta belirtilen alt boyutlar ve madde sayıları listelenmiştir:

Bireyin yaşamından genel memnuniyeti alt boyutu (2m)

??/sosyal yaşam alt boyutu (6m)

Cinsellik/beden imajı alt boyutu (5m)

Stoma fonksiyonu alt boyutu (6m)

Ekonomik durum (1m)

Cilt tahrihi (1m)